



Kristóf Lajos

A költségek elemzése

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Az áruforgalmi tevékenység tervezése, irányítása, elemzése

A követelménymodul száma: 0003-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-011-30

A KÖLTSÉGEK CSOPORTOSÍTÁSA, A KÖLTSÉGEK ALAKULÁSÁRA HATÓ TÉNYEZŐK

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

A jövedelmezőségi kimutatás alapján megállapítja, hogy üzletének gazdasági egyensúlya megingott, az utóbbi időben a vállalkozás alig termel nyereséget. A kimutatásból az is kiderül, hogy jelentősen emelkedtek a forgalmazási költségek. Vitassa meg helyettesével, hogy milyen okok vezettek ehhez a helyzethez. Vizsgálják meg:

- a költségek alakulását fontosabb költségnemenként,
- a költségek értékelésénél és tervezésénél milyen tényezőket kell figyelembe venni,
- a költségek kihatását a forgalom alakulására,
- az egyes költségek változásának hatását más költségekre,
- és a költségalakulás távlati kihatását.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A kereskedelmi vállalkozásoknál az áruk forgalmazása munkaerő- és eszközráfordítással jár. Fizetik a munkabért, a szállítási-, világítási-, fűtési-, csomagolási-, telefon és egyéb költségeket. A ráfordítások pénzben kifejezett értékét költségnek nevezzük.

A költségekben jut kifejezésre, hogy mennyibe kerül, mennyi ráfordítással valósulhat meg a kereskedelmi tevékenység.

A vállalkozásoknak kiemelten fontos feladata a költségekkel való ésszerű gazdálkodás, a költségek alakulásának folyamatos ellenőrzése. Ehhez ismerni kell a költségeket megjelenésük, felmerülési helyük szerint, majd az áttekinthetőség érdekében ezekből a sokféle címen megjelenő költségekből csoportokat kell képezni.

1. A vállalkozásoknál felmerülő költségek megjelenési forma szerint lehetnek

- Anyagjellegű ráfordítások (irodaszerek, nyomtatványok, tisztítószer, csomagolóanyagok) Könyvviteli szempontból az anyagjellegű ráfordítások közé sorolandó az eladott áruk beszerzési értéke is.

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

- Személyi jellegű ráfordítások (munkabér, társadalombiztosítási járulék, ebéd-hozzájárulás, üdülési hozzájárulás stb.)
- Értékcsökkenési leírás. A vállalkozások 1 évnél hosszabb ideig szolgáló eszközeinek értéke nem térül meg azonnal az árbevételben. Értéküket fel kell osztani azokra az évekre, melyekben a vállalkozás előreláthatólag használni fogja ezeket. Ennek pénzben kifejezett értéke az értékcsökkenési leírás.
- Egyéb költségek (bankköltség, biztosítási díjak stb.)

Az eladott áruk beszerzési értékén kívüli anyagjellegű ráfordításokat, a személyi jellegű ráfordításokat és az értékcsökkenési leírást együtt forgalmazási költségnek nevezzük.

A nyereség képződésének folyamatában alapvető jelentősége van a ráfordításoknak. Ennek megértéséhez vizsgáljuk meg a nyereségképződés leegyszerűsített modelljét.

- BEVÉTELEK
- - RÁFORDÍTÁSOK
- ±EREDMÉNY

A fentiekből az következik, hogy a ráfordítások mechanikus mérséklése az eredmény növelésének lehetőségét jelenti. Ez a szemlélet azonban egyoldalú.

2. A költségek értékelésénél és tervezésénél figyelembe kell venni

- a költségek kihatását a forgalom alakulására. Az ésszerű költséggazdálkodás nem jelenti a költségek minden áron való csökkentését. Ha egy vállalkozás nem végez reklámozási tevékenységet, nincs reklámköltsége sem. Ugyanakkor a forgalom jelentősen visszaeshet, ami a nyereség csökkenését vonja maga után.
- egyes költségek változásának hatását más költségekre. Hibás vezetői döntés az, amely megtiltja a vállalkozásban a hivatalos telefonálást mint költségnövelő tényezőt, mivel a feladatok megoldása megkívánja az üzleti kommunikációt. A telefonköltség csökkenhet, de a közlekedési, kiküldetési, postai költség jelentősen megemelkedhet, ezért vizsgálni kell az egyes költségek változásának hatását más költségekre.
- a költségalakulás távlati hatását. A költségek általában rövid távon csökkentik, hosszabb távon növelhetik a vállalkozások nyereségét. Általánosan megfogalmazhatjuk, a költséggazdálkodás akkor racionális, ha a költségek a forgalom növekedésével növekednek, de a növekedés üteme nem éri el a forgalomnövekedés ütemét.

3. A költségek alakulására ható tényezők

- A költségekre hat a forgalom változása. Általában nagyobb forgalmat csak nagyobb költséggel lehet lebonyolítani, azonban elvárható, hogy a forgalom növekedési üteme magasabb legyen, mint a költségeké.

- Hatással van a költségekre a forgalom összetétele. Amennyiben a forgalom részaránya eltolódik a magasabb vagy az alacsonyabb költségigényességű cikkek felé, az költségváltozást okoz. Képzeljük el, ha egy élelmiszerüzlet megszűnteti csemege osztályát, és helyette önkiszolgáló formában előrecsomagolt termékeket forgalmaz. Ez bizonyosan költségcsökkenést okoz, mivel a létszámszükséglet alacsonyabb, alacsonyabb létszám mellett alacsonyabb a bérköltség. A kevesebb gép, kevesebb karbantartást, kisebb energiafelhasználását igényel stb.
- Az árukészlet nagysága és összetétele közvetlenül befolyásolja a költségeket. Alacsonyabb készlet csökkenti az árumegóvási, raktározási költségeket, hitelből való vásárlás esetén csökken a kamatköltség stb.
- Hatással van a költségekre a költségtényezők árának változása. Ha növekszik a villamosenergia, a gáz vagy bármilyen más közszolgáltatás ára, úgy az automatikusan növeli a vállalkozás költségeit.
- Jelentős költségmegtakarítást lehet elérni a kereskedelmi munka átgondolt szervezésével. Például jelentős létszám, ezen keresztül munkabérek költség takarítható meg, ha a forgalom hullámzásához igazodik a dolgozók munkaidőbeosztása.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

Ismételje át a költségnemekről tanultakat! Mint láttuk a költségnem gyűjtőfogalom, sokféle költséget foglal magába. Legtöbbször a költség elnevezése utal a csoportra. Ennek alapján rendezze a költségeket a megadott költségcsoportokba!

- üzem- és fenntartási anyagköltség
- étkeztetési hozzájárulás
- végkielégítés
- megbízási díjak összege
- nyomtatvány, irodaszer
- dolgozók bérköltsége
- igénybe vett anyagjellegű szolgáltatás értéke
- napidíj
- betegszabadság
- tiszteletdíjak
- vásárolt energia
- reprezentációs költség
- bérjárulékok
- eladott áruk beszerzési értéke

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

Anyagjellegű ráfordítások	Személyi jellegű ráfordítás összesen

2. feladat

Gondolja végig és írja le, a fenti költségek közül melyek sorolhatók a forgalmazási költségek csoportjába!

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

3. feladat

Mint üzletvezető fogalmazza meg, hogy a költségek értékelésénél és tervezésénél milyen szempontokat mérlegelne! Keressen azokat alátámasztó szituációkat!

4. feladat

A költséggazdálkodás akkor racionális, ha a költségek növekedési üteme nem éri el a forgalom növekedését. Érzékeltesse ezt az állítást konkrét példán keresztül!

5. feladat

Gondolja át újra, milyen intézkedésekkel csökkenthetők a költségek? A költségek alakulására ható tényezők ismeretében gyűjtsön olyan lehetőségeket, amelyek racionálisak, és a költségek növekedése ellen hatnak!



MUNKKAMINTA

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat Egy kereskedelmi vállalkozás személyi jellegű ráfordításainak következő adatait ismerjük. Számítsa ki a táblázat hiányzó adatait! (adatok: E Ft-ban)

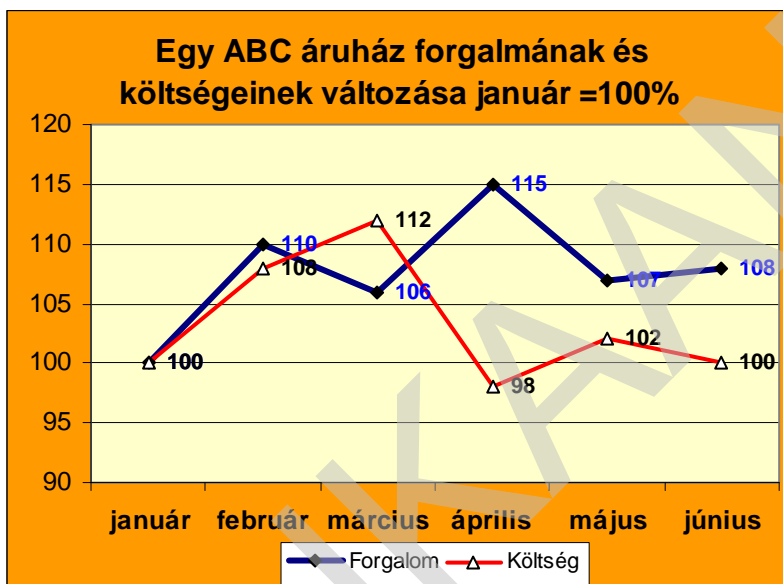
Megnevezés	Beszámolási év
Béreköltség	73 857
Ebből: - a dolgozók béreköltsége	54 287
- megbízási díjak összege	
Egyéb személyi jellegű egyéb ráfordítások	
Ebből: - étkeztetési hozzájárulás	1 890
- végkielégítés	46
- napidíj	62
- betegszabadság	360
- tiszteletdíjak	1 322
- reprezentációs költség	1 620
- egyéb (saját gépkocsihasználat)	840
Bérfelrakások	30 126
Személyi jellegű ráfordítás összesen	

2. feladat A következő táblázatban egy vállalkozás üzleti eredményének kimutatásához szükséges adatokat találja. Határozza meg a táblázatból a forgalmazási költségeket!

Tételszám	A tétel megnevezése	Tárgyév
I.	Értékesítési nettó árbevétel	193 750
II.	Egyéb bevételek	1 089
III.	Aktivált saját teljesítmények értéke	-
IV.	Anyagjellegű ráfordítások Ebből:	148 800
	- eladott áruk beszerzési értéke	116 550
	- üzem- és fenntartási anyagköltség	15 470
	- nyomtatvány, irodaszer	4 320
	- anyagjellegű szolgáltatás értéke	540
	- vásárolt energia	6 400
	- egyéb anyagjellegű ráfordítás	5420
V.	Személyi jellegű ráfordítások Ebből:	22 950
	- dolgozók bérköltsége	15 200
	- étkeztetési hozzájárulás	620
	- betegszabadság	1 300
	- tiszteletdíjak	1 240
	- reprezentációs költség	840
	- bérjárulékok	3750
VI.	Értékcsökkenési leírás	2 700
VII.	Egyéb ráfordítások	1 600
A	Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	18 789

Mellékszámítás:

3. feladat Egy ABC áruház forgalmának és költségeinek alakulásáról kapunk képet a következő grafikonról. Olvassa le róla, hogy melyik hónapban mondható racionálisnak és melyikben nem az üzleti költséggazdálkodás. Válaszát indokolja!



Racionálisnak mondható a költséggazdálkodás: _____

mivel: _____

A grafikon adataiból következtetve nem volt racionális a költséggazdálkodás: _____

mivel: _____

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Megbízási díjak: $73\,857 - 54\,287 = 19\,570$ ezer Ft _____

Egyéb személyi jellegű ráfordítások: $1\,890 + 46 + 62 + 360 + 1\,322 + 1\,620 + 840 = 6\,140$ ezer Ft _____

Személyi jellegű ráfordítás összesen: $73\,857 + 6\,140 + 30\,126 = 110\,123$ ezer Ft _____

2. feladat

Forgalmazási költség: $148\,800 - 116\,550 + 22\,950 + 2\,700 = 57\,900$ ezer Ft _____

3. feladat

Racionálisnak mondható a költséggazdálkodás: januárban, márciusban, áprilisban, májusban és júniusban _____
mivel a forgalom növekedési üteme meghaladta a költségek növekedésének ütemét _____

A grafikonban szereplő adatokból következtetve nem volt racionális a költséggazdálkodás: februárban _____
mivel a költségek növekedési üteme meghaladta a forgalom növekedési ütemét! _____

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSÉNEK ÉS TERVEZÉSÉNEK STATISZTIKAI MÓDSZEREI

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Ön egy kereskedelmi vállalkozás tulajdonosa. Üzletvezetője családjával külföldre költözik, ezért kénytelen felmondani állását. Megkéri távozó munkatársát, mutassa be az utódjának, hogy a vállalkozás költségeit az üzletben milyen statisztikai mutatószámokkal és módszerekkel elemzik.

Ugyanakkor megkéri az új üzletvezetőjét, hogy a megismert mutatószámokkal és módszerekkel racionalizálja üzletük költséggazdálkodását. Az üzletvezető végezzen költségelemzést, majd készítsen tervjavaslatot a ráfordításokkal való ésszerű gazdálkodásra. Az elemzés és a tervezés terjedjen ki az egyes költségnemekre!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A költségek alakulásának mérése, elemzése fontos feladat, hiszen a vállalkozások nyereségtömeg képződésének és növelésének egyik lényeges eszköze az ésszerű költségfelhasználás.

A költségeket megjelenési formájuk szerint költségnemenként rendeztük. Költségnemek: az anyagjellegű ráfordítások, a személyi jellegű ráfordítások, és az értékcsökkenési leírás.

Az anyagjellegű ráfordítások legjelentősebb része az eladott áruk beszerzési értéke, amelyet azért célszerű külön vizsgálni, mert ennek ismeretében lehet kimutatni a kereskedelem hasznát: az árréstömeget.

Megnevezés	egység
Nettó árbevétel	100
– Eladott áruk beszerzési értéke	70
Árréstömeg	30

Az eladott áruk beszerzési értékén kívüli anyagjellegű ráfordításokat, a személyi jellegű ráfordításokat és az értékcsökkenési leírást együtt forgalmazási költségnek nevezzük.

A fenti csoportosításba nem illenek az egyéb ráfordítások. Ezek az alaptevékenységhez szorosan nem kapcsolódó, de a gazdálkodás során általában megjelenő eszközfelhasználások: pl. értékesített tárgyi eszközök könyvszerinti értéke, értékvesztések, terven felüli értékcsökkenés, behajthatatlan követelés leírt összege stb. Ezek figyelembevételével készített táblázatból válik láthatóvá az árréstömeg, a költségek és az eredmény szoros kapcsolata.

Megnevezés	egység
Nettó árbevétel	100
- Eladott áruk beszerzési értéke	70
Árréstömeg	30
- Forgalmazási költségek és egyéb ráfordítások*	20
Üzleti tevékenység eredménye	10

A költségekkel való ésszerű gazdálkodás megköveteli, hogy a vállalkozók alkalmanként, vagy rendszeresen vizsgálják költségeik alakulását. A költségelemzéshez a statisztika többféle mutatóval nyújt segítséget.

A költségek elemzése során abszolút és relatív mutatókat alkalmazhatunk.

- Az abszolút mutatóknál azonos tartalmú adatokat (költségeket) hasonlítunk össze.
- A relatív mutatók intenzitási viszonzyszámok, amelyek számításánál különböző tartalmú, de egymással logikai kapcsolatban lévő adatokat hasonlítunk össze.

1. Költségelemzés abszolút adatokkal

1.1 A költségek időbeni változása:

Az üzletek feladataikat, cselekedeteiket, eredményeiket legtöbb esetben a már múltban elért eseményekhez hasonlítják. Ebből vonnak le következtetéseket arra vonatkozóan, hogy jobban, rosszabbul, vagy változatlanul teljesítenek, dolgoznak, végzik tevékenységeiket. A számszerűsíthető adatok esetében (pl. a költségek esetében is) képezhető az adatok különbsége vagy aránya.

1.1.1. Az időbeni összehasonlításra a dinamikus viszonzyszám szolgál.

A dinamikus viszonyszám azt fejezi ki, hogy a tárgyidőszak adata hányszorosa (százalékos formában hány százaléka) a bázis időszak adatának. Úgy is értelmezhetjük, hogy a tárgyidőszak adata hány százalékkal magasabb, avagy alacsonyabb a bázis időszak adatánál.

$$\text{Költségdinamika} = \frac{\text{Tárgyidőszak költségeinek összege}}{\text{Bázisidőszak költségeinek összege}}$$

Feladat: üzletének február havi villamos-energia részszámlája 34 800 Ft volt, a március havi 42 500 Ft. Számítsa ki a hogyan változott a villamos-energia felhasználása februárról márciusra!

$$V_d = \frac{42500}{34800} = 122,1\%$$

Szöveges értelmezés: A villamos-energia felhasználás februárról márciusra 22,1%-kal emelkedett.

1.1.2. A költségek időbeli vizsgálatához idősorok esetében használhatjuk a dinamikus viszonyszám két formáját: a bázis- és a láncviszonyszámokat.

A bázisviszonyszám a bázisul választott időponthoz illetve időszak adatához képest a változás mértékét fejezi ki. Általánosan:

$$\frac{a_1}{a_0}; \frac{a_2}{a_0}; \frac{a_3}{a_0}; \frac{a_4}{a_0}; \frac{a_5}{a_0}; \dots; \frac{a_n}{a_0}$$

A láncviszonyszámok számításánál a viszonyítási alap minden viszonyzámnál más. A láncviszonyszámok a változás ütemét fejezik ki. Általánosan:

$$\frac{a_1}{a_0}; \frac{a_2}{a_1}; \frac{a_3}{a_2}; \frac{a_4}{a_3}; \frac{a_5}{a_4}; \dots; \frac{a_n}{a_{n-1}}$$

Feladat: Egy vállalkozás ráfordításainak alakulása:

Időszak	Ráfordítások ezer Ft-ban	Változás	
		2005=100%	Előző év = 100%
2005	50,0	100,0	-
2006	70,0	140,0	140,0
2007	62,0	124,0	88,6
2008	124,0	248,0	200,0

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

2009	82,0	164,0	66,1
2010	95,0	190,0	115,9

	▪ Bázisviszonyszámok	Láncviszonyszámok
- 2005. év	100,0 %	-
- 2006. év	70 : 50 = 140,0 %	70 : 50 = 140,0 %
- 2007. év	62 : 50 = 124,0 %	62 : 70 = 88,6%
- 2008. év	124 : 50 = 248,0 %	124 : 62 = 200,0%
- 2009. év	82 : 50 = 164,0 %	82 : 124 = 66,1%
- 2010. év	95 : 50 = 190,0 %	95 : 82 = 115,9%

Szöveges értelmezés: A ráfordítások a vizsgált hat év alatt eltérő ütemben, majdnem duplájára nőttek. Különösen magas a növekedés üteme 2005– 2006 valamint 2007 és 2008 évek között.

1.1.3. A költségek tervezéséhez alkalmazható viszonzyszám

A tervfeladat viszonzyszám megmutatja, hogy a tervezett adat milyen mértékű fejlődést, változást irányoz elő az elmúlt időszak adatahoz viszonyítva. Ismeretében a tervezett költség a költségek tervfeladat–viszonyszámának átrendezésével határozható meg.

$$\text{Tervfeladat – viszonzyszám} = \frac{\text{Tervezett adat}}{\text{Bázisidőszak adata}} \quad V_{tf} = \frac{a_t}{a_0}$$

$$\text{Tervezett költség} = \text{Bázisidőszak költsége} \times \text{Költség tervfeladat–viszonyszáma}$$

Feladat: Egy áruház 2009. évi költségeinek összege 18 900 ezer Ft. 2010. évre a költségek összegét 3,2 %-kal tervezik növelni. Határozzuk meg a tervezett költséget!

Tervezett költség: $18\,900 \times 1,032 = 19\,504,8$ ezer Ft.

1.1.4. A költségek tervteljesítésének vizsgálata

A kereskedelemben mindenképpen célszerű értékelni legalább a kiemelt költségtényezők tényleges alakulását a kitűzött tervekhez is.

A tervteljesítés számszerű és számokkal ki nem mutatható vizsgálatával egyrészt képet nyerünk tervünk pontosságáról, másrészt sok olyan tényező kerülhet felszínre, amelyek a tervek készítésének időpontjában még nem voltak prognosztizálhatók. Ezeket a későbbi munkánk során használhatjuk fel.

A tervteljesítési viszonyszám a ténylegesen elért eredmény arányát fejezi ki a tervhez képest.

$$\text{Tervteljesítési viszonyszám} = \frac{\text{Tényleges adat}}{\text{Tervezett adata}} \quad V_{tt} = \frac{a_1}{a_t}$$

Feladat: Egy áruház költségeinek összege a bázisidőszakban 64 M Ft volt. A tervidőszakra, a jövedelmezőségi tervükben 72 M Ft-os költséggel számoltak, ezzel szemben a tényleges költségek összege 72,5 M Ft lett.

Számítsa ki a költségösszeg terv szerinti és tényleges alakulását jellemző mutatókat!

- Tervfeladat viszonyszám: $72 : 64 = 112,5 \%$
- Tervteljesítési viszonyszám $72,5 : 72 = 100,7 \%$
- Dinamikus viszonyszám is számítható! $72,5 : 64 = 113,3 \%$

Szöveges értelmezés: Az áruház költségeinek összegét 12,5%-kal tervezte növelni. Tervétől eltérően csekély mértékben magasabb költségekkel tudta feladatát megoldani, ezért a költségek az előző időszakhoz viszonyítva 13,3%-kal emelkedtek.

1.2. A költségek szerkezetének vizsgálata

A költségek szerkezetét megoszlási viszonyszámok segítségével vizsgálhatjuk.

A megoszlási viszonyszám a sokaság egyes csoportjainak arányát fejezi ki a sokaság egészéhez képest.

$$\text{Megoszlási viszonyszám} = \frac{\text{A sokaság részadata}}{\text{A sokaság egésze}} \quad V_m = \frac{a_r}{a_e}$$

Feladat: Egy vállalkozás az igénybe vett szolgáltatások költségeiről a következő kimutatást készítette a bázisidőszakban:

Megnevezés	E Ft-ban
Bérleti díjak	9 355
Számítástechnikai szervezési szolgáltatás	84
Hirdetés, reklámköltségek	5 843
Propagandaköltségek	954
Karbantartási költségek	8 045
Szállítás-rakodás, raktározás költségei	14 461

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

Oktatás és továbbképzés költségei	193
Utazás és kiküldetési költségek	2 225
Összesen	41 110

Számítsa ki az igénybe vett szolgáltatások költségeinek százalékos megoszlását!

Megoszlási viszonyszámok

- $9\,355 : 41\,110 = 22,8\%$ $84 : 41\,110 = 0,2\%$ $5\,843 : 41\,110 = 14,2\%$
- $954 : 41\,110 = 2,3\%$ $8\,045 : 41\,110 = 19,6\%$ $14\,461 : 41\,110 = 35,2\%$
- $193 : 41\,110 = 0,4\%$ $2\,225 : 41\,110 = 5,4\%$

Szöveges értelmezés. Az igénybevett szolgáltatások legnagyobb hányadát, 35,2 %-át a szállítás-rakodás, raktározás költségei teszi ki. Jelentős költségtényezők még a bérleti díjak és a karbantartási költségek. Az összköltség minden 100 Ft-jából 22,8 Ft-ot az előbbi, 19,6 Ft-ot az utóbbi tesz ki. Az összköltségen belüli arányt tekintve szinte elhanyagolható a számítástechnikai szervezési szolgáltatás 0,2 %-os hányada, és az oktatás és továbbképzés költségeinek 0,4 %-os megoszlása.

2. Költségelemzés relatív mutatókkal

A statisztikában az intenzitási viszonyszámokat relatív mutatóknak is nevezzük. A költségelemzésnél is használunk ilyen relatív mutatókat, leggyakrabban a költség színvonal mutatót.

2.1 Költség színvonal. A forgalmazás során költségek merülnek fel. A nettó árbevétel és a költségek között szoros kapcsolat van. Általában nagyobb nettó árbevételt csak nagyobb költség ráfordítással bonyolítható le. A nettó árbevétel és a költségek közötti összefüggést a költség színvonal mutató fejezi ki.

$$\text{Költség színvonal} = \frac{\text{Költségek összege}}{\text{Nettó árbevétel}}$$

A költség színvonal mutató mértékegysége: százalék

Nézzük a következő példát: egy üzlet nettó árbevétele 185 000 ezer Ft, a költségek összege 20 000 ezer Ft. Határozza meg, a költség színvonal mutatóját!

Költség színvonal: $20\,000 : 185\,000 = 10,8\%$ Szöveges értelmezés: a költségek összege a nettó árbevétel 10,8%-a, vagy minden 100 Ft nettó árbevétel eléréséhez 10,8 Ft a költségfelhasználás.

2.1.1. A költség színvonal változás üteme

A költségszínvonal változásának ütemét a két időszak költségszínvonal-mutatóiból képzett dinamikus viszonzszámból mutatjuk ki.

$$A \text{ költségszínvonal változása} = \frac{\text{Beszámolási időszak költségszínvonala}}{\text{Bázisidőszak költségszínvonala}}$$

Az intenzitási viszonzszámok dinamikája a viszonzszámtört számlálójában és nevezőjében szereplő mutatószámok dinamikájának hányadosaként is kiszámítható.

$$A \text{ költségszínvonal változás} = \frac{\text{Költségek változása}}{\text{Nettó árbevétel változása}}$$

A fentiekből meghatározható a költségszínvonal-változás üteme.

$$\text{Költségszínvonal-változás üteme} = \text{Költségszínvonal változása} - 100$$

A mutató azt jelzi, hogy a költségszínvonal hány százalékkal haladja meg a megelőző évit. A mutató akkor kedvező, ha értéke negatív.

Feladat: Egy vállalkozás bázis időszaki költségszínvonala 12,4 %, a beszámolási időszak költségszínvonala 12,0. Határozza meg a költségszínvonal-változás ütemét!

- A költségszínvonal dinamikája: $12 : 12,4 = 96,8\%$
- A költségszínvonal-változás üteme: $100 - 96,8 = 3,2\%$,
- Szöveges értelmezés: a költségszínvonal a bázisidőszakra a beszámolási időszakra 3,2%-kal csökkent.

2.1.2. A költségszínvonal változás mértéke

A költségszínvonal-változás mértéke, azt mutatja meg, hogy a beszámolási időszak költségszínvonala hány százalékponttal haladja meg, vagy marad el a bázisidőszakétól.

(A statisztika, a százalékos mutatók különbségének értelmezésénél a százalékpontos megkülönböztetést alkalmazza, megkülönböztetve a mutatót a dinamikától, a változás ütemétől.)

$$A \text{ költségszínvonal változás mértéke} = \text{Tárgyidőszak költségszínvonala} - \text{Bázisidőszak költségszínvonala}$$

Fenti példát tekintve: $12 - 12,4 = - 0,4\%$ A költségszínvonal csökkentés mértéke 0,4 százalékpont.

2.2. Költségrugalmassági együttható (költségvonzat)

A forgalom és a költség együttes változását mutatja a költségvonzat vagy más néven a költségrugalmassági együttható is, amely azt jelzi, hogy 1 % forgalomművekedésre hány százalék költségnövekedés jut.

Költségvonzat= Költségnövekedés százaléka: Forgalművekedés százaléka

Feladat: egy üzlet forgalma a vizsgált időszakban 11,9 %-kal emelkedett, miközben a költségek növekedési üteme 4,4%. Határozzuk meg az 1 %-os forgalomművekedésre jutó költségnövekedést!

$4,4 : 11,9 = 0,37\%$ a mutató értelmezése: az ABC áruházban minden 1 %-os forgalom növekedése esetén a költségek 0,37 %-kal emelkedtek.

Ha a mutató értéke 1-nél nagyobb, az azt jelenti, hogy a költség növekedésének üteme meghaladja a nettó árbevétel növekedési ütemét. Ez hosszú távon nem racionális!

Ha a mutató értéke 1-nél kisebb, az azt jelenti, hogy a költség növekedési üteme nem éri el a nettó árbevétel növekedési ütemét, ekkor hatékony a költséggazdálkodás.

3. A költségek tervezése

A költségek tervezésénél figyelembe kell venni:

- a forgalom nagyságát,
- a forgalom szerkezetét,
- az egyes költségtényezők árának alakulását,
- a hálózat jellemzőit,
- a kereskedelmi munka szervezettségét.

3.1. A forgalom figyelembevétele a költségek tervezésénél

A forgalom növekedése általában költségnövekedést von maga után. A tervezésnél jól alkalmazható mutató a költségrugalmassági együttható.

Feladat: Egy vállalkozás 8%-kal tervezi növelni a forgalmát. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján 1% forgalomművekedés költségvonzata 0,4%. Határozzuk meg a költségek tervfeladat viszonyszámát!

$$8 \times 0,4 = 3,2\%$$

$$\text{Tervfeladat viszonyszám: } 103,2\%$$

3.2. A költségek tervezésénél további tényezőket is elemezni kell. Pl. ha várhatóan emelkednek a költségtarifák (üzemanyagárak, fűtés-, világítás költségei stb.), az igénybevétel mértékétől függetlenül, változatlan mennyiség felhasználása esetén is növekedni fog értékben a költség. Továbbá kihatnak a költségek alakulására a hálózat jellemzői és a kereskedelmi munka szervezettsége is.

Összefüggő feladat Egy ruházati üzlet nettó árbevételének és forgalmazási költségeinek ismeretében számítsa ki valamennyi megismert mutatót, és értelmezze azokat!

Megnevezés	Mértékegység	Bázis időszak	Beszámolási időszak
Nettó árbevétel	millió Ft	200 000,0	220 000,0
Forgalmazási költségek	millió Ft	20 000,0	21 560,0

Számítható mutatók:

Megnevezés	Megoldás
Nettó árbevétel változása	$220\ 000 : 200\ 000 = 110,0\%$
Költségváltozás M Ft-ban	$21\ 560 - 20\ 000 = 1560$ ezer Ft
Költségváltozás %-ban	$21\ 560 : 20\ 000 = 107,8\%$
Bázis költségszínvonal %-ban	$20\ 000 : 200\ 000 = 10\%$
Beszámolási költségszínvonal %-ban	$21\ 560 : 220\ 000 = 9,8\%$
Költségszínvonal változás	$9,8 : 10 = 98,0\%$
vagy	$1,078 : 1,1 = 98,0\%$
Költségszínvonal-változás üteme	$98 - 100 = - 2\%$
Költségszínvonal-változás mértéke	$9,8 - 10 = - 0,2\%$ pont
Költségvonzat	$7,8 : 10 = 0,78\%$

Szöveges értelmezés: a vizsgált időszakban a ruházati üzlet költséggazdálkodása hatékony volt, bár a költségek abszolút értékben 1560 ezer Ft-tal, 7,8 %-kal emelkedtek, azonban a nettó árbevétel arányában jelentős a javulás. A költségszínvonal 2 %-kal csökkent, a változás mértéke 0,2 % pont. A bázis időszakban 100 Ft nettó árbevétel eléréséhez 10 Ft-os költségfelhasználás járt, a beszámolási időszakban 9,8 Ft. Ebből következik, hogy a vizsgált két évben 1 %-os nettó árbevétel változás esetén a költségek 0,78 %-kal emelkednek.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. A költségeket elemezhetjük önmagukban, megjelenési formájukban dinamikus viszonyszámok segítségével.

1.1 Ismételje át a dinamikus viszonyszámokról tanultakat, majd oldja meg a következő feladatokat!

A dinamikus viszonyszám időbeli változást vizsgál, ugyanazon jelenség két különböző időszakra vagy időpontra vonatkozó adatának egymáshoz való arányát fejezi ki. A viszonyítandó adat: a tárgyidőszak adata (gyakran találkozunk a beszámolási időszak elnevezéssel is!). A viszonyítás alapja: a bázisidőszak adata.

1.1.1. Feladat: Egy telefontársaság számlája szerint egy vállalkozás második negyedévi belföldi hívásdíja 258 500 Ft volt, amely 6 %-kal magasabb, mint az első negyedévben volt. Számítsa ki a vállalkozás első negyedévi telefontíjait!

Megoldás: első negyedévi hívásdíj $258\,000 : 1,06 = 243\,396$ Ft

1.1.2. Feladat: Egy ABC áruház március havi villamos-energia felhasználása 264 000 Ft. Április hónapban a felhasználás 5 %-kal volt magasabb. Számítsa ki az április havi számlaértékét!

Megoldás: Április havi számla értéke $264\,000 \times 1,05 = 277\,200$ Ft

1.1.3 Feladat: Egy vállalkozás ráfordításainak alakulása az első félévben

Időszak	Ráfordítások millió Ft-ban
2005	85,0
2006	90,0
2007	115,0
2008	110,0
2009	128,0
2010	142,0

Számítsa ki a költségek százalékos változását január hónaphoz és az előző hónaphoz viszonyítva!

Megoldás: Egy vállalkozás ráfordításainak alakulása az I. félévben

Időszak	Ráfordítások ezer Ft-ban	Változás Január=100%	Változás Előző hó = 100%
2005	85,0	100,0	-
2006	90,0	$90 : 85 = 105,9$	$90 : 85 = 105,9$
2007	115,0	$115 : 85 = 135,3$	$115 : 90 = 127,8$
2008	110,0	$110 : 85 = 129,4$	$110 : 115 = 95,7$
2009	128,0	$128 : 85 = 150,6$	$128 : 110 = 116,4$
2010	142,0	$142 : 85 = 167,1$	$142 : 128 = 110,9$

1.2. Ismételje át a tervfeladat és a tervteljesítési viszonzyszámokról tanultakat, majd oldja meg a következő feladatokat!

A tervfeladat viszonzyszám megmutatja, hogy a tervezett adat milyen mértékű fejlődést, változást irányoz elő az elmúlt időszak adatához viszonyítva.

A tervteljesítési viszonzyszám a ténylegesen elért eredmény arányát fejezi ki a tervhez képest.

1.2.1. Feladat: Egy vállalkozás bázisidőszaki nyomtatvány- és irodaszerköltége 3200 E Ft volt. A tervidőszakra 15%-os költségmegtakarítást irányoztak elő. Tervüket kizárólag a beszerzési árak emelkedése miatt nem tudták megvalósítani. A tényleges nyomtatványköltég az árváltozások következtében 120 E Ft-tal lett magasabb, mint a tervezett. Számítsa ki a tervezett és tényleges nyomtatvány költséget!

Állapítsa meg hány százalékkal változott a költség a beszámolási időszakban a bázis-, illetve a tervidőszakhoz képest!

Megoldás: Tervezett nyomtatvány és irodaszer költség $3\,200 \times 0,85 = 2\,720,0$ E Ft

Tényleges nyomtatvány és irodaszer költség $2\,720 + 120 = 2\,840,0$ E Ft

Költségdinamika $2\,840 : 3\,200 = 88,8\%$

Költség tervteljesítés $2\,840 : 2\,720 = 104,4\%$

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

1.3. Ismételje át a megoszlási viszonzszámokról tanultakat, majd oldja meg a következő feladatokat!

A statisztikai sokaság szerkezetét a megoszlási viszonzszám vizsgálja. A megoszlási viszonzszám a sokaság egyes csoportjainak arányát fejezi ki a sokaság egészéhez képest.

1.3.1. Feladat: Egy kereskedelmi tevékenységet folytató kft. forgalmazási költségei két év vonatkozásában a következőképpen alakultak:

Költségnem	Bázisév	Tárgyév
	E Ft	
Anyagjellegű ráfordítások (elábé nélkül)	6 420	7 383
Személyi jellegű ráfordítások	22 100	24 973
Értékcsökkenés	7 257	7 836
Összesen	35 777	40 192

Vizsgálja meg a forgalmazási költségek szerkezetének alakulását, dinamikus és megoszlási viszonzszámok segítségével!

Megoldás: Egy kft. forgalmazási költségeinek alakulása

Költségnem	Bázisév		Tárgyév		Tárgyév a bázisév
	ezer Ft	%-ban	ezer Ft	%-ban	%-ában
Elábén kívüli anyagjellegű ráfordítások	6 420	17,9	7 383	18,4	115,0
Személyi jellegű ráfordítások	22 100	61,8	24 973	62,1	113,0
Értékcsökkenés	7 257	20,3	7 836	19,5	108,0
Összesen	35 777	100,0	40 192	100,0	112,3

- Bázisév megoszlása $6\,420 : 35\,777 = 17,9\%$ $22\,100 : 35\,777 = 61,8\%$
- $7\,257 : 35\,777 = 20,3\%$ vagy $100 - 17,9 - 61,8 = 20,3\%$
- Tárgyévi megoszlás: $7\,383 : 40\,192 = 18,4\%$ $24\,973 : 40\,192 = 62,1\%$

- $7\,836 : 40\,192 = 19,5\%$ vagy $100 - 18,4 - 62,1 = 19,5\%$
- Változás $7\,383 : 6\,420 = 115,0\%$ $24\,973 : 22\,100 = 113,0\%$
- $7\,836 : 7\,257 = 108,0\%$ $40\,192 : 35\,777 = 112,3\%$

2. Ismételje át az intenzitási viszonyszámokról tanultakat, majd oldja meg a következő feladatokat!

Vannak olyan viszonyszámok, amelyek számításánál eltérő jellegű, különböző jelenségek adatait kell összehasonlítani. Ezek gyűjtőneve az intenzitási viszonyszám. Az intenzitási viszonyszám két különböző jelenség adatát veti egybe, amelyek egymással logikai, közgazdasági kapcsolatban vannak.

2.1. Egy vállalkozás nettó árbevétele 526 M Ft. A forgalmazási költségek összege 55,1 M Ft. Számítsa ki a forgalmazási költségek színvonalát!

Megoldás: A forgalmazási költségek színvonala $55,1 : 526 = 10,5\%$

2.2. Egy áruház személyi jellegű ráfordításainak összege 186,4 M Ft. A személyi jellegű ráfordítások színvonala a nettó árbevétel százalékában 8,1%. Számítsa ki az áruház nettó árbevételét!

Megoldás: Nettó árbevétel $186,4 : 0,081 = 2\,301,2\text{ M Ft}$

2.3. Egy kft. nettó árbevétele és forgalmazási költségei az alapítás évétől a következőképpen alakultak:

Időszak	Nettó árbevétel	Forgalmazási költségek
	(Millió Ft-ban)	
2007	145,0	18,9
2008	210,0	26,3
2009	325,0	45,5
2010	480,0	61,9

Számítsa ki az egyes évek forgalmazási költségeinek színvonalát, és határozza meg a színvonal változás évenkénti ütemét és mértékét!

Egy kft adatai

Időszak	Költségszínvonal %	A költségszínvonal változás
---------	--------------------	-----------------------------

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

		üteme	mértéke
2004	13,0	-	-
2005	12,5	- 3,8	- 0,5
2006	14,0	+ 12,0	+ 1,5
2007	12,9	- 7,9	- 1,1

- Költségszínvonal 2004. év $18,9 : 145 = 13,0 \%$
- 2005. év $26,3 : 210 = 12,5 \%$
- 2006. év $45,5 : 325 = 14,0 \%$
- 2007. év $61,9 : 480 = 12,9 \%$
- A változás évenkénti mértéke 2005. év $12,5 - 13,0 = - 0,5 \%$
- 2006. év $14,0 - 12,5 = + 1,5 \%$
- 2007. év $12,9 - 14,0 = - 1,1 \%$
- A változás évenkénti üteme
- 2005. év $12,5 : 13 = 96,2 \%$ $96,2 - 100 = - 3,8\%$
- 2006. év $14 : 12,5 = 112,0 \%$ $112 - 100 = + 12,0\%$
- 2007. év $12,9 : 14 = 92,1 \%$ $92,1 - 100 = - 7,9\%$

3. Ismételje, gondolja végig, van-e különbség a beszerzés értéke és az eladott áruk beszerzési értéke között. Indokolja és rögzítse gondolatát!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat Egy áruház bázisví forgalmazási költségeinek összege 180 M Ft. A forgalmazási költségek összege a beszámolási időszakban 12,0%-kal magasabb. Számítsa ki a beszámolási időszak forgalmazási költségeinek összegét!

2. feladat Egy vállalkozás bolthelyiségeinek bérleti díja a beszámolási időszakban 3260 E Ft volt, 14%-kal magasabb, mint a bázisévben. Határozza meg, hogy milyen összegű bérleti díjat fizetett a vállalkozás a bázisévben?

3. feladat Egy kereskedelmi és szolgáltató Zrt. személyi jellegű ráfordításainak alakulása a következő: (E Ft-ban) Számítsa ki, hogy a Zrt. személyi jellegű ráfordításai hány százalékkal változtak tételenként és összesen a bázisévről a tárgyévre!

Megnevezés	Bázisév	Tárgyév
Béreköltség	73 857	91952
Ebből: – a dolgozók béreköltsége	54 287	65 144
– megbízási díjak összege	19 570	26 808
Egyéb személyi jellegű egyéb ráfordítások	6 140	8 131
Ebből: – étkeztetési hozzájárulás	1 890	2 062
– végkielégítés	46	336
– napidíj	62	50

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

- betegszabadság	360	491
- tiszteletdíjak	1 322	2 145
- reprezentációs költség	1 620	1 845
- egyéb (saját gépkocsi-használat)	840	1 202
Bérfárulékok	30 126	32 848
Személyi jellegű ráfordítás összesen	110 123	132 931



4. feladat Egy áruház forgalmazási költségei két év vonatkozásában a következőképpen alakultak: Vizsgálja meg a költségek időbeli alakulásának és szerkezetének alakulását dinamikus és megoszlási viszonyszámok segítségével!

Költségnem	Bázis év		Beszámolási időszak		Változás
	E Ft	%-ban	E Ft	%-ban	%-ban
Elábén kívüli anyagjellegű ráfordítások	8 620		9 395		
Személyi jellegű ráfordítások	24 100		25 648		
Értékcsökkenés	10 257		9 954		
Összesen	42 977		44 997		



5. feladat Egy áruház három osztályának nettó árbevétele és forgalmazási költségei a következők:

Osztály	Nettó árbevétel (M Ft)	Forgalmazási költségek (M Ft)	A forgalmazási költségek színvonala (%)
Élelmiszer	540,0	.	12,0
Konfekció		25,6	8,0
Híradástechnika	400,0	28,0	
Összesen		.	.

Számítsa ki a táblázat hiányzó adatait!



6. feladat Egy vállalkozás két üzletének költséggazdálkodását hasonlítja össze a következő információk alapján:

Üzlet	Bázisidőszak		Tárgyidőszak	
	Nettó árbevétel (M Ft)	Forgalmazási költségek (M Ft)	Nettó árbevétel (M Ft)	Forgalmazási költségek (M Ft)
SZINVA ABC	420	47,5	510	52,0
BÜKK ABC	260	31,2	305	35,6
Összesen

Számítsa ki áruházanként és együttesen a költségszínvonalakat, és azok változását jelző mutatókat!

MEGOLDÁSOK

1. feladat Beszámolási időszak költsége $180 \times 1,12 = 201,6 \text{ M Ft}$

2. feladat Bérleti díj a bázis időszakban $3\,260 : 1,14 = 2\,860 \text{ M Ft}$

3. feladat A Zrt. személyi jellegű ráfordításának alakulása

- | | |
|-------------------------------|---------------------------|
| - 91 952 : 73 857 = 124,5 % | 65 144 : 54 287 = 120,0 % |
| - 26 808 : 19 570 = 137,0 % | 8 131 : 6 140 = 132,4 % |
| - 2 062 : 1 890 = 109,1 % | 336 : 46,0 = 730,4 % |
| - 50 : 62 = 80,6 % | 491 : 360 = 136,4 % |
| - 2 145 : 1 322 = 162,3 % | 1 845 : 1 620 = 113,9 % |
| - 1 202 : 840 = 143,1 % | 32 848 : 30 126 = 109,0 % |
| - 132 931 : 110 123 = 120,7 % | |

4. feladat Egy kereskedelmi tevékenységet folytató kft. forgalmazási költségei két év vonatkozásában a következőképpen alakultak: Vizsgálja meg a költségek szerkezetének alakulását dinamikus és megoszlási viszonyszámok segítségével!

- | | | |
|----------------------------|---------------------------|---------------------------|
| - Bázisév megoszlása | 8 620 : 42 977 = 20,0 % | 24 100 : 42 977 = 56,1 % |
| - 10 257 : 42 977 = 23,9 % | vagy | 100 - 20 - 56,1 = 23,9% |
| - Tárgyévi megoszlás: | 9 395 : 44 997 = 20,9 % | 25 648 : 44 997 = 57,0 % |
| - 9954 : 44 997 = 22,1 % | vagy | 100 - 20,9 - 57 = 22,1 % |
| - Változás | 9 395 : 8 620 = 109,0 % | 25 648 : 24 100 = 106,4 % |
| - 9 954 : 10 257 = 97,0% | 44 997 : 42 977 = 104,7 % | |

5. feladat

- | | |
|--|--|
| - Élelmiszer osztály forgalmazási költségei: | $540 \times 0,12 = 64,8 \text{ M Ft}$ |
| - Konfekció osztály nettó árbevétele | $25,6 : 0,08 = 320,0 \text{ M Ft}$ |
| - Híradástechnikai osztály költség-színvonal | $28 : 400 = 7,0 \%$ |
| - Összes nettó árbevétel | $540 + 320 + 400 = 1\,260,0 \text{ ezer Ft}$ |
| - Összes forgalmazási költségek | $64,8 + 25,6 + 28,0 = 118,4 \text{ ezer Ft}$ |
| - Átlagos költség-színvonal | $118,4 : 1\,260 = 9,4 \%$ |

6. feladat Egy vállalkozás két üzletének költségmutatói:

- Költség-színvonal a bázisban:

A KÖLTSÉGEK ELEMZÉSE

- Szinva ABC $47,5 : 420 = 11,3 \%$
- Bükk ABC $31,2 : 260 = 12,0 \%$
- Nettó árbevétel összesen $420 + 260 = 680,0 \text{ M Ft}$
- Forgalmazási költségek összesen $47,5 + 31,2 = 78,7 \text{ M Ft}$
- Költségszínvonal $78,7 : 680 = 11,6 \%$
- Költségszínvonal a beszámolási időszakban:
- Szinva ABC $52 : 510 = 10,2 \%$
- Bükk ABC $35,6 : 305 = 11,7 \%$
- Nettó árbevétel összesen $510 + 305 = 815,0 \text{ M Ft}$
- Forgalmazási költségek összesen $52 + 35,6 = 87,6 \text{ M Ft}$
- Költségszínvonal $87,6 : 815 = 10,7 \%$
- Költségszínvonal változás mértéke:
 - Szinva ABC $10,2 - 11,3 = - 1,1 \%$
 - Bükk ABC $11,7 - 12 = - 0,3 \%$
 - Együtt: $10,7 - 11,6 = - 0,9\%$
- Költségszínvonal változás üteme:
 - Szinva ABC $10,2 : 11,3 = 90,3 \%$ $90,3 - 100 = - 9,7$
 - Bükk ABC $11,7 : 12 = 97,5 \%$ $97,5 - 100 = - 2,5$
 - Együtt: $10,7 : 11,6 = 92,2 \%$ $92,2 - 100 = - 7,8 \%$

Egy vállalkozás két üzletének költségmutatói:

Üzlet	Költségszínvonal		Költségszínvonal változás	
	Bázis	Tény	Mértéke %	Üteme %
Szinva ABC	11,3	10,2	- 1,1	- 9,7
Bükk ABC	12,0	11,7	- 0,3	- 2,5
Összesen	11,6	10,7	- 0,9	- 7,8

IRODALOMJEGYZÉK**FELHASZNÁLT IRODALOM**

Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné: Kereskedelmi és vállalkozási ismeretek II. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1994.

Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné Kereskedelmi és vállalkozási ismeretek Műszaki Kiadó Budapest 2006.

Horváthné Herbáth Mária– Stágel Imréné Az áruforgalmi tevékenység tervezése, elemzése, hatása az eredményre Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft. És a Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások főiskolája, Budapest 2008.

Kristóf Lajos: Szervezés–vezetés a gazdasági–szolgáltatási szakterület számára. Képzőművészeti Kiadó és Nyomda Kft Budapest 1999.

Kristóf Lajos: Kereskedelmi és vállalkozási ismeretek Példatár Műszaki Kiadó, Budapest 2006.

Kristóf Lajos: Gazdasági számítások a kereskedelemben, Műszaki Kiadó, Budapest 2008.

A(z) 0003–06 modul 011–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
51 213 01 0010 51 01	Eseményrögzítő
51 213 01 0010 51 02	Filmlaboráns
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő
52 341 05 0100 52 01	Bútor- és lakástextil-kereskedő
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 0100 52 03	Ruházati kereskedő
33 341 01 0000 00 00	Kereskedő, boltvezető
52 341 07 0000 00 00	Kultúrcikk-kereskedő
52 725 01 0000 00 00	Látszerész és fotócikk-kereskedő
33 341 03 0010 33 01	Építőanyag-kereskedő
33 341 03 0010 33 02	Épületgépészeti anyag- és alkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 03	Járműalkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 04	Villamossági anyag- és alkatrész-kereskedő
51 341 01 0000 00 00	Műszakicikk-kereskedő
31 341 04 0000 00 00	Vegyesiparcikk-kereskedő
31 341 04 0100 31 01	Agrokémiai és növényvédelmi kereskedő
31 341 04 0100 31 02	Gyógynövénykereskedő
31 341 04 0100 31 03	Piaci, vásári kereskedő
31 341 04 0100 31 04	Sportszer- és játékkereskedő
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő
52 341 06 0001 52 01	Antikvárium kereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

30 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató